

Preek over Ruth 4:13-17

- Neede, 4 december 2022
- Kees van Dusseldorp
- 2^e advent serie Levenslicht
- viering avondmaal

Thema: Gekomen om te dienen

Vooraf:

- aansteken 2^e adventskaars + gedicht
- themalied: algemeen vers + couplet 2

votum en groet

Psalm 80:1,6 DNP Hoor naar ons bidden, trouwe herder

verbondswoord: 6^e gebod

challenge 2

NLB 568a Ubi caritas (4x)

gebed

lezen: Ruth 4

lezen: Matteüs 20:25-28

kindermoment

Psalm 89:1,7 Ik zal zolang ik leef, bezingen in mijn lied

preek tekst: Ruth 4: 17

Opwekking 770 Hoe wonderlijk mooi is uw eeuwige naam

inleiding avondmaal

NLB 381:2,4,5,6 Gij hebt mij Heer, geroepen aan uw dis (steeds couplet na elke kring)

gebed

collecte

NLB 441:1,3,5 Hoe zal ik U ontvangen, wat wordt mijn eerste groet?

zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Er is niets zo belangrijk in het leven als het leren kennen van Jezus. Hij is immers de redder van de wereld. En Hij heeft jou en mij verlost van de zonde, van de duivel en van de dood. En thuisgebracht bij God de Vader. Als je Hem tenminste accepteert als redder. Als jij jezelf aan Hem toevertrouwt. En je door Hem laat redden van de zonde, van de duivel en van de dood. En Hem dient als je Heer.

Dat wordt gemakkelijker als je Hem beter leert kennen. Daarom is niets zo belangrijk in het leven als het leren kennen van Jezus. Steeds beter leren kennen. Contact met Hem houden. Hij is er nog steeds, ook al kun je Hem niet zien, zoals je andere mensen kunt zien. Verborg en aanwezig, ontroerend dichtbij. En weet je, hoe beter je Jezus leert kennen, hoe beter je ook jezelf leert kennen. En hoe meer je in de liefde van God leeft.

Jezus leren kennen. Dat kan op verschillende manieren. Een van die manieren is, in zijn familiealbum te bladeren. Daar kom je grote namen tegen als Abraham, Jakob, David, Salomo. Matteüs heeft die stamboom van Jezus opgenomen in zijn boek. En daarin ook een paar onverwachte namen een plek gegeven. Koningen met bloed aan de handen. Vrouwen met een bedenkelijke reputatie. Niets menselijks is onze Heer Jezus vreemd. Het komt in zijn voorgeslacht allemaal voor. Hij verbindt zich aan hen.

In dat familiealbum komt ook de naam van Ruth voor. Net alsof Jezus zegt: ik ben ook een nakomeling van Ruth. Zij maakt ook deel uit van mijn familiegeschiedenis. Dat zegt Hij niet voor niets. Hij bedoelt daar iets mee. En dan is het voor ons een idee om eens goed naar Ruth te kijken. Op die manier leren we weer iets meer van Jezus kennen.

** geluk en zegen

Wat zien we op de foto's uit het leven van Ruth? Eigenlijk zijn dat alleen maar heel fijne plaatjes. Van een jonge vrouw, die er bewust voor kiest om haar schoonmoeder Noömi te helpen na al het verdriet dat ze had meegemaakt. Ze laat haar eigen familie en land er voor in de steek. We zien een jonge vrouw die het werk aanpakt wat er gedaan moet worden voor de kost. Een jonge vrouw, die zich toevertrouwd aan de God van Israël, ook al spreekt haar schoonmoeder erg verbitterd over die God. Een jonge vrouw die meewerkt aan het creatieve plan van haar schoonmoeder om – na het vroegtijdig overlijden van haar eerste man – weer een nieuw huwelijk te zoeken, binnen de kaders van het verbond. We zien een jonge vrouw die de spannende stap neemt en 's nachts bij Boaz gaat liggen. Een jonge vrouw die met Boaz trouwt, zwanger wordt en in Bethlehem een kindje ter wereld brengt. De zure oude vrouw Noömi leert weer lachen en spelen als oma van de kleine Obed.

Het is een prachtig verhaal. Van trouw, zorgzaamheid, hervonden levensvreugde, geloofsvertrouwen, verbondenheid tussen generaties, bereidheid om royaal God te dienen, en nieuw geluk ervaren en ontvangen als zegen van de Heer.

Ook dit komt in het familiealbum van Jezus voor: een foto waar het geluk en de liefde vanaf spat. Is het niet heerlijk dat je dit er ook is? Vaak letten we op de rafels en de donkere kanten van het leven. En die zijn er volop en vaak teveel. Maar soms zie je ook een heerlijk leven onder de zegen van de Heer. Dat iets laat zien hoe het leven in de

nabijheid van God eruit ziet. God zelf wordt niet eens zo nadrukkelijk benoemd in dit bijbelboek. En toch is hij er. Verborgten aanwezig, ontroerend dichtbij.

Als je jezelf op dit moment niet zo gezegend voelt, je absoluut niet gelukkig voelt in je huwelijk, in je werk, in je leven. Als je in veel relaties afstand voelt, het kwaad je leven treft, en je je wanhopig boos voelt over het onrecht dat je wordt aangedaan, dan kan zo'n plaatje zeer doen. En toch... kun je toch genieten van het tafereeltje? Blij zijn met het geluk van een ander? Des te meer leren verlangen naar de toekomst van de Heer. En van daaruit rust vinden in de nabijheid van de Heer voor jou? Bij Ruth zie je dat 'schuilen bij God' gezegend wordt en geluk brengt. Hoe en wanneer dat bij jou gebeurt, weet ik niet. Maar schuilen bij die God, brengt gegarandeerd zegen en geluk. Hij is er. Verborgten aanwezig, ontroerend dichtbij.

** inclusiviteit

Mooi dat in het familiealbum van Jezus ook dit gezinnetje voorkomt. Als belofte van wat het leven met Hem brengt. Als Jezus zegt: Ik ben een nakomeling van Ruth, dan roept hij daarmee dit leven op. Een leven in geluk en liefde, dat is de wereld die Jezus brengt.

Toch is in de geschiedenis van Ruth meer te ontdekken als je wat beter naar de foto kijkt. Dan zie je dat Ruth een buitenlandse vrouw is. 'De Moabitische' wordt ze genoemd. Ze komt niet uit Israël, maar uit Moab. Weliswaar een verwant volk, maar tegelijk een volk waar Israël ontzettend veel last van had gehad en waarvan God had gezegd: zij mogen tot in de tiende generatie niet in jullie samenkomsten komen. 'De Moabitische' dat klinkt niet positief. Het zijn de mensen die een beetje wantrouwend werden bekeken. Israëliëten hielden liever een beetje afstand. Stel dat ik zou zeggen: in Jezus' stamboom kom je ook een Marokkaanse vrouw tegen, een moslima. Ik zeg het voorzichtig, omdat ik vind dat je mensen niet zo mag framen. Maar dan begrijp je de gevoelswaarde van die aanduiding 'de Moabitische'.

Dat Boaz met haar trouwt, dat zij wordt geaccepteerd door de oudsten en de inwoners van Bethlehem, dat zij een van de voormoeders van Jezus wordt, dat spreekt niet vanzelf. Het geeft een extra glans aan het plaatje. En een extra betekenis aan het werk van Jezus. 'Ik ben een nakomeling van Ruth, de Moabitische'. Jezus' reikwijdte is niet beperkt tot een kleine, exclusieve kring. Iedereen mag delen in het leven dat Hij brengt. Sterker nog: iedereen mag bijdragen aan het leven dat Hij brengt. De geschiedenis van Jezus is mede gebouwd op de bijdrage van een Ruth. Aan het Koninkrijk van God dragen mensen van allerlei volken, standen en levensverhalen bij. Welkom ben je, als je de Heer wilt dienen. Wie je ook bent. Waar je ook vandaan komt. Wat je ook meegemaakt hebt of gedaan hebt. Je bent uitgenodigd om met jouw mogelijkheden bij te dragen. Ben je goed in verzorgen? Kun je goed organiseren? Ben je muzikaal? Ben je expressief? Ben je een denker? Heb je de hele wereld gezien? Of ben je niet verder gekomen dan je eigen dorp? Ben je een arme vluchteling? Of een succesvolle zakenman? Lig je op dit moment in de kreukels? Of zit je leven stikvol uitdagingen? Bij Jezus ben je niet alleen welkom, maar wordt je ook ingeschakeld. Blijf niet alleen toekijken en consumeren. Maar verbind je aan het lichaam van Christus en draag eraan bij. 'Ik ben een nakomeling van Ruth, de Moabitische'. Wat toen een uitzondering was, wordt in de wereld van Jezus normaal. Dat zou tenminste normaal moeten zijn.

** verlossing

Als je nog eens goed kijkt naar die familiefoto die voorkomt in het album van Jezus, dan valt nog iets anders op. In het verhaal speelt Ruth de hoofdrol, maar in de laatste opstelling zie je haar niet meer. Zodra haar zoontje geboren is, zet zij een stap terug. We lezen dat de buurvrouwen Noömi feliciteren. En dan niet als oma, maar alsof zij de moeder is. 'De Heer heeft jou vandaag iemand gegeven die voor je zal zorgen'. Letterlijk staat er: 'De Heer heeft je vandaag een lossers gegeven'. We lezen dat Noömi hem op schoot neemt en vanaf dat moment voor hem bleef zorgen. Misschien denk je dan aan iets als een oppas-oma, zodat Ruth aan het werk kon. Maar hier speelt iets anders. Zeker als de buurvrouwen afsluiten met een conclusie: 'Noömi heeft een zoon gekregen'.

Volgens de regels van God moest er een lossers komen als een Israëlitische man jong overleed, zonder kinderen. Daarvoor werd eerst gekeken naar het meest nabije familielid: meestal een broer van de overledene. Hij moest de weduwe en het land van zijn gestorven broer 'lossen'. Dat wil zeggen, hij moest met zijn schoonzus trouwen en proberen een kind bij haar te verwekken, ook als hij zelf al een vrouw had. En hij moest voor het land zorgen tot dat kind groot genoeg was om het weer over te nemen.

In onze oren is dat een bijzondere praktijk. Er zitten twee motieven achter: dat de stamboom van de overledene niet doodloopt en dat het land op naam blijft van degene aan wie God het heeft gegeven. Beide motieven hebben te maken met de hoop waarin Gods volk leeft: dat eens uit hun midden de Messias zou komen. En dat je daar als Joodse familie bij wilt zijn. Een doodlopende stamboom en geen eigen grond in het beloofde land, daarmee sterft de hoop op de toekomst. Een lossers is een door God gegeven verlossers die een doodlopende weg weer openbreekt naar het leven.

In het verhaal van Ruth is Boaz de lossers van Noömi. Nadat de man-die-geen-naam heeft het recht om te lossen aan zich voorbij laat gaan, neemt Boaz zijn plek in. Zodra de kleine Obed geboren wordt, wordt hij de lossers. In hem gaat de levenslijn van de familie van Noömi's man Elimelech door. Blijft er opening naar de toekomst. Daarom schuift Ruth uit beeld. Niet alsof ze er niet meer toe doet. Integendeel, de buurvrouwen prijzen 'de schoondochter van Noömi die meer waard is dan zeven zonen'. Maar zij heeft uiteindelijk een dienende rol gespeeld in een stukje verlossing. Met de geboorte van Obed loopt de levenslijn van Noömi's familie door. Daarom vieren de mensen het alsof Noömi een zoon heeft gekregen. Obed is voor haar een verlossing naar de toekomst toe. Niet alleen in de fysieke en materiele zorg die ze misschien nodig heeft als ze oud wordt. Maar ook een verlossing in het venster op de Messias.

Dit speelt allemaal in de stamboom van Jezus. 'Ik ben ook een nakomeling van die Obed'. Hoor je de betekenis hiervan? Jezus stamt af van Obed, die alleen al met zijn komst verlossing bracht. Die de doodgelopen levenslijn opende. Die de hoop en vreugde terugbracht in de familie van Noömi en voor iedereen die dit verhaal hoort. Daarin klinkt zoveel mee van wat Jezus is komen doen. Voor iedereen die een verlossers nodig heeft is Hij is. Voor iedereen die geen toekomst meer ziet, is Hij er. Voor iedereen die geen hoop meer heeft, is Hij er. Voor iedereen die voor de dood staat, is Hij er. Hij trekt de levenslijn door, geeft perspectief op de toekomst en herstelt hoop en vreugde.

** het hart van een dienaar

Het verhaal van Noömi, Ruth, Boaz en Obed is een prachtig verhaal. Een mooi moment in de familiegeschiedenis van Jezus. Een verhaal van zorgzaamheid, levensvreugde,

geloofsvertrouwen en onderlinge verbondenheid. Dat is de wereld van Jezus. Wie goed luistert, hoort de boodschap van inclusiviteit: kom, je hoort erbij, wees welkom en laat in je inschakelen in het nieuwe leven. En je hoort de boodschap van verlossing: laat je red- den van de dood en leef in hoop, geloof en liefde.

Het is een geschiedenis waarin mensen keuzes maken. Gelovig, creatief en moedig. En een geschiedenis waarin een aantal puzzelstukjes heel bijzonder bij elkaar komen. Ook wordt zijn naam weinig genoemd, verborgen aanwezig deelt God hun bestaan. Ontroe- rend dichtbij is zijn eeuwige naam.

Dit mooie verhaal is heerlijk om te lezen. Bemoedigend, ook als je het op dit moment niet gemakkelijk hebt. Geluk en zegen, blijdschap en liefde, ze spatten ervan af.

Maar weet je, dat kwam niet vanzelf. Noömi en Ruth hebben veel verdriet en tegenslagen moeten verwerken. Boaz heeft een ingewikkelde beslissing moeten nemen en een goede strategie moeten kiezen. Dat deze mensen hiertoe kwamen, heeft te maken met een ge- heim dat in deze geschiedenis verstopt is in de naam van de kleine jongen Obed.

Obed betekent dienaar. Dienaar van de Heer. Zijn moeder Ruth had het hart van een die- naar. Zijn vader Boaz had het hart van een dienaar. Ze dienden de Heer. Leefden naar Gods regels. Zochten het beste voor de ander. En waren bereid zelf een stap terug te doen. Ze kregen Obed. Niet alleen de kroon op hun huwelijk, maar zijn naam vormde ook het geheim van hun leven.

De boorvrouwen zeggen: moge de naam van Obed in Israël blijven voortbestaan. Letter- lijk staat er: Laat overal in Israël zijn naam genoemd worden. Obed, dienaar. En zo is het gegaan. Jesaja neemt die naam op de lippen Obed. Als hij profeteert over de dienaar van de Heer. Steeds duidelijker wordt het dat het op Jezus aangaat. Die het hart van een die- naar heeft. In de lijn van zijn voorouders Boaz, Ruth en Obed. Gekomen om te dienen.

Dat hart van een dienaar. Dat is wat Jezus ook ons geeft. Hoe Hij ons vormen wil. Dat wij ons niet laten dienen, maar dat wij zelf God en mensen leren dienen. Moet je kijken hoe- veel geluk en zegen dat brengt! Hoeveel liefde en blijdschap daardoor ontstaat. Als je je door de grote Dienaar laat dienen. En zelf het hart van een dienaar ontwikkelt.

Als we straks avondmaal vieren, laten we ons bedienen. Door Jezus die met zijn dienst geluk en leven heeft gebracht. Onze Losser. En om ons heen zien we de mensen die bezig zijn om het te leren. Net als jij en ik. In het gewone leven. Zoals Ruth en Boaz in hun om- standigheden het beste zochten. Ze hadden geen grootste plannen, wilden de wereld niet veranderen. Maar slechts God en mensen dienen op hun eigen plek. Trouw, verbonden, zorgzaam. En zo is de Heer verborgen aanwezig, komt Hij ontroerend dichtbij.

Een jongetje dat ergens in Bethlehem geboren is. Een kind is ons gegeven. Een zoon is ons geboren. Niets is zo belangrijk in het leven als het leren kennen van Hem. Eer zij God in de hoge en vrede op aarde.

Amen